

Väljaandja:  
Akti liik:  
Teksti liik:  
Jõustumise kp:  
Avaldamismärge:

Riigikogu  
seadus  
algtekst  
15.07.2008  
RT I 2008, 32, 198

# Kriminaalmenetluse seadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduse muutmise seadus

Vastu võetud 19.06.2008

Välja kuulutatud  
Vabariigi Presidendi 9. juuli 2008. a otsusega nr 320

**§ 1. Kriminaalmenetluse seadustikus**(RT I 2003, 27, 166; 2008, 19, 132) tehakse järgmised muudatused:

1)seadustikku täiendatakse §-ga 15<sup>1</sup>järgmises sõnastuses:

**«§ 15<sup>1</sup>.Kohtuliku arutamise katkematus ja viivitamatus**

Kohus arutab kohtuasja ühtse tervikuna ning tagab võimalikult kiire lahendini jõudmise.»;

2)paragrahvi 139 lõige 4 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (4) Sundtoomise määrus edastatakse täitmiseks uurimisasutusele.»;

3)seadustikku täiendatakse §-ga 163<sup>1</sup>järgmises sõnastuses:

**«§ 163<sup>1</sup>. Isiku väljakutsumine üldmenetluses maakohtus**

(1) Maakohtus üldkorras menetletavas kriminaalasjas korraldab tunnistaja väljakutsumise kohtumenetluse pool, kes taotleb tunnistaja kohtus ülekuulamist.

(2) Maakohtus üldkorras menetletavas kriminaalasjas korraldab kannatanu, tsiviilkostja, kolmanda isiku ja nende esindajate väljakutsumise prokuratuur.

(3) Maakohtus üldkorras menetletavas kriminaalasjas korraldab süüdistatava väljakutsumise kaitsja või prokuratuur vastavalt eelistungil kokkulepitule. Kui kokkulepet ei saavutata, siis korraldab süüdistatava väljakutsumise prokuratuur.

(4) Kohus väljastab kohtumenetluse pooltele nende taotlusel kutsed eelistungil, märkides kutsele käesoleva seadustiku § 163 lõikes 1 loetletud andmed. Kutsuja ametinimetuse ja andmete kohale märgib kohus kohtumenetluse poole andmed.

(5) Kohus väljastab kaitsjale tema taotlusel rahvastikuregistrist selle isiku aadressi, kes kutsutakse tunnistajana kohtusse kaitsja taotlusel.

(6) Kutse toimetab tunnistajale kätte kohtumenetluse pool või tema ülesandel kolmas isik.

(7) Kui prokuratuur täidab käesolevas paragrahvis ettenähtud ülesandeid, laienevad temale käesoleva seadustiku § 213 lõike 1 punktides 5 ja 10 nimetatud õigused. Prokuratuuril on õigus kutsuda kohtumenetluses iseseisvalt välja isikuid, kelle kutsumine on otsustatud eelistungil.»;

4)paragrahvi 170 lõiget 2 täiendatakse punktiga 3<sup>1</sup>järgmises sõnastuses:

« 3<sup>1</sup>) osavõtt varem määratud kohtuistungist;»;

5)paragrahvi 206 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

« (5) Käesoleva seadustiku § 202 või 203 alusel kriminaalmenetluse lõpetamise määrus avalikustatakse käesoleva seadustiku §-s 408<sup>1</sup> sätestatud korras, asendades kahtlustatava nime ja isikuandmed initsiaalide või tähemärgiga.»;

6)paragrahvi 226 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (2) Süüdistusaktile lisatakse nende isikute nimekirja, kelle kutsumist kohtuistungile prokuratuur taotleb. Nimekirjas märgitakse kutsutavate ees- ja perekonnanimi ning kannatanu, tsiviilkostja, kolmanda isiku, nende esindajate, kaitsja ja süüdistatava elukoht või asukoht. Anonüümse tunnistaja puhul märgitakse nimekirjas tema leppenimi. Nimekirja väljavõttes märgitakse vaid kutsutava ees- ja perekonnanimi.»;

7)paragrahvi 226 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

« (6) Kui kriminaalasjas on kohaldatud tõkendina vahistamine ning prokurör peab vajalikuks tõkendi kohaldamist jätkata, siis teeb prokuratuur käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud toimingud hiljemalt viisteist päeva enne käesoleva seadustiku § 130 lõikes 3 või 3<sup>1</sup> sätestatud tähtaja lõppu.»;

8)paragrahvi 227 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Pärast süüdistusakti koopia saamist esitab kaitsja hiljemalt kolm tööpäeva enne eelistungit kohtule oma taotlused ja nende isikute nimekirja, kelle kutsumist kohtuistungile kaitsja taotleb, ning prokuratuurile koopia nimetatud dokumentidest.»;

9)paragrahvi 227 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

10)paragrahvi 257 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

« (3) Üldkorras kohtusse saadetud kriminaalasjas, milles on kohaldatud tõkendina vahistamine, otsustab kohtunik kohtu alla andmise hiljemalt vahistamise tähtaja lõpule eelneval tööpäeval.»;

11)paragrahvi 258 lõiget 1 täiendatakse punktidega 4 ja 5 järgmises sõnastuses:

« 4) üldkorras kohtusse saadetud kriminaalaja kohtuliku arutamise planeerimiseks ja kohtumenetluse poolte taotluste lahendamiseks;

5) muude küsimuste lahendamiseks, kui kohtunik peab eelistungi korraldamist vajalikuks.»;

12)paragrahvi 259 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna «prokuröri» sõnadega «ja kaitsja»;

13)paragrahvi 260 täiendatakse lõikega 1<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

« (1<sup>1</sup>) Kui kaitsja jääb eelistungile ilmunuta, lükatakse eelistung edasi. Advokaadist kaitsja ilmunuta jätmisest teatatakse advokatuuri juhatusele.»;

14)paragrahvi 261 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

« (3) Kohtu alla andmiseks planeerib kohtunik koostöös kohtumenetluse pooltega kohtuliku arutamise sellisel viisil, mis aitab võimalikult vältida tarbetut ajakulu, isikute korduvat kohtusse kutsumist ja kohtuistungit edasilükkamist.»;

15)paragrahvi 262 täiendatakse punktiga 5 järgmises sõnastuses:

« 5) menetlusosalise taotluse lahendamiseks.»;

16)paragrahvi 263 punkt 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 3) kohtuistungit aeg ja koht. Kui kohtuistung on planeeritud mitmele päevale, siis märgitakse kohtuistungit toimumise ajana kõik kohtuliku arutamise päevad;»;

17)paragrahvi 263 punkt 5 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« 5) kohtuistungile kutsutavate isikute ees- ja perekonnanimed ning isiku kohtulikule arutamisele ilmunise aeg;»;

18)paragrahvi 265 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« § 265. Prokuröri, menetlusosalise, tunnistaja ja eksperdi kutsumine kohtuistungile»;

19)paragrahvi 265 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

« (3) Tunnistaja või eksperdi kutsumisel arvestab kohus eelistungil kindlaksmääratud kohtuliku arutamise kulgu.»;

20)seadustikku täiendatakse §-ga 265<sup>1</sup>järgmises sõnastuses:

**« § 265<sup>1</sup>. Eelistungi jätkamine kohtuliku arutamisega**

(1) Üldkorras kohtusse saadetud kriminaalasja kohtulik arutamine võib toimuda vahetult pärast eelistungit, kui eelistungi ajaks on võimalik ilmuda kohtusse kõigil kohtumenetlusega seotud isikutel, kui see tagaks kohtumenetluse katkematus ja viivitamatuse ning kui kohtumenetluse pooled ja kohus on sellega nõus.

(2) Kohtumenetluse pooled ja kohus võivad eelistungile vahetult järgneva kohtuliku arutamise kokku leppida enne eelistungit või eelistungil.

(3) Käesolevas paragrahvis nimetatud juhul kutsub kannatanu, tsiviilkostja, kolmanda isiku, nende esindajad ja süüdistatava kohtusse prokuratuur käesoleva seadustiku §-des 163–169 sätestatud korras.»;

21)seadustikku täiendatakse §-ga 268<sup>1</sup>järgmises sõnastuses:

**« § 268<sup>1</sup>. Mitme kriminaalasja üheaegse arutamise keeld**

(1) Üldkorras kriminaalasja arutava maakohtu kohtukoosseisu liikmed ei või enne selles asjas kohtuotsuse tegemist osaleda teise üldmenetluses kohtusse saadetud kriminaalasja kohtulikus arutamises.

(2) Kohus võib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kõrvale kalduda järgmistel juhtudel:

- 1) kriminaalasja kohtulik arutamine tuleb vältimatult edasi lükata kauemaks kui üheks kuuks käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhtudel ning teise kriminaalasja arutamine üldmenetluses ei takista edasilükatud kohtuliku arutamise jätkamist käesoleva seadustiku §-s 15<sup>1</sup>sätestatud korras;
- 2) hiljem kohtusse saadetud kriminaalasjas süüdistatakse isikut alaealisena kuriteo toimepanemises;
- 3) hiljem kohtusse saadetud kriminaalasjas on esimese astme kuriteo toimepanemises süüdistatavale kohaldatud tõkendina vahistamine ja kohus peab vajalikuks jätkata nimetatud tõkendi kohaldamist;
- 4) eelnevalt menetluses võetud kriminaalasjaga ühiseks menetluseks ühendamise eesmärgil;
- 5) hiljem kohtusse saadetud kriminaalasjas alustatakse kohtulikku arutamist vastavalt käesoleva seadustiku §-le 265<sup>1</sup>.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 sätestatud juhul võib teise kriminaalasja arutamist alustada, kui eelnevalt alustatud kriminaalasja kohtulik arutamine on edasi lükatud vähemalt ühel järgmistest alustest:

- 1) seoses kohtusse kutsutud isiku pikaajalise haigestumisega, kui asja arutamine ilma tema osavõtuta ei ole võimalik;
- 2) süüdistatav ei ole ilmunud kohtulikule arutamisele, tema toimetamine kohtusse ei ole võimalik mõistliku tähtaja jooksul ning puuduvad käesoleva seadustiku §-s 269 sätestatud alused kriminaalasja arutamiseks süüdistatava osavõtuta;
- 3) kriminaalasjas on tõendite kogumiseks vaja kasutada rahvusvahelist õigusabi;
- 4) kriminaalasjas on määratud ekspertiis.»;

22)paragrahvi 273 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (3) Kui kriminaalasja kohtulik arutamine lükatakse edasi menetlusosalise või muu isiku ilmumata jäämise tõttu ning kohus ei tuvasta ühtegi käesoleva seadustiku § 170 lõikes 2 nimetatud mõjuvat põhjust, kohaldab kohus käesoleva seadustiku §-s 138 sätestatud abinõusid. Kohus võib jätta §-s 138 sätestatud abinõud kohaldamata, kui ta peab vajalikuks kohaldada käesoleva seadustiku §-s 139 või 140 sätestatud abinõusid.»;

23)paragrahvi 273 täiendatakse lõikega 5 järgmises sõnastuses:

« (5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul määrab kohus võimaluse korral kohe kohtuliku arutamise jätkamise aja. Kriminaalasja kohtulik arutamine lükatakse edasi võimalikult lühikeseks tähtjaks ja edasilükatud kriminaalasja arutamist jätkatakse menetluse katkematus põhimõtet järgides.»;

24)paragrahvi 277 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

« (3) Kohus võib nõuda, et kohtumenetluse pool esitaks kutse kättetoimetamise tõendamiseks käesoleva seadustiku § 165 lõikes 5 nimetatud dokumendid. Kutse kättetoimetamist võib tõendada ka tunnistajale kutse kätte toimetanud pooleks mitteoleva isiku suulise või kirjaliku kinnitusega.»;

25)paragrahvi 285 lõiked 1 ja 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

« (1) Kohtunik teatab kohtuliku uurimise algusest ja teeb prokurörile ettepaneku pidada avakõne.

(2) Prokurör annab ülevaate süüdistusest ja süüdistust kinnitavatest tõenditest, mille uurimist ta kohtulikul uurimisel taotleb. Seejärel esitab prokurör kohtule kriminaaltoimiku.»;

26)paragrahvi 287 lõige 3 tunnistatakse kehtetuks;

27)paragrahvi 331 lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

«Kohtulikul arutamisel ringkonnakohtus ei kohaldata käesoleva seadustiku §-des 163<sup>1</sup> ja 268<sup>1</sup> sätestatud.»;

28)paragrahvi 339 lõiget 1 täiendatakse punktiga 11 järgmises sõnastuses:

« 11) üldkorras kriminaalasja arutava maakohtu kohtukoosseisu liikmed on osalenud enne arutatavas asjas kohtuotsuse tegemist teise üldkorras kohtusse saadetud kriminaalasja kohtulikus arutamises ilma vastava aluseta.»;

29)paragrahvi 463 täiendatakse lõikega 1<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

« (1<sup>1</sup>) Kui abistamisaotluse täitmiseks on vajalik isiku väljakutsumine kohtusse, siis korraldab kutse kättetoimetamise kohus.»

**§ 2. Kriminaalmenetluse seadustiku rakendamise seaduses**(RT I 2004, 46, 329; 2005, 20, 127) tehakse järgmised muudatused:

1)seadust täiendatakse §-ga 2<sup>1</sup> järgmises sõnastuses:

**«§ 2<sup>1</sup>. Kriminaalmenetluse seadustiku § 268<sup>1</sup> rakendamine kohtumenetluses**

(1) Kriminaalmenetluse seadustiku § 268<sup>1</sup> kohaldamine kohtumenetluses, milles süüdistatav on kohtu alla antud enne 2008. aasta 15. juulit, ei kohaldata kriminaalmenetluse seadustiku § 268<sup>1</sup>.

(2) Kui maakohtu koosseisu liikmel on arutamisel kriminaalmenetluses, milles tehti kohtu alla andmise määrus enne 2008. aasta 15. juulit, võib ta lisaks võtta arutamisele ühe kriminaalmenetluse, milles tehti kohtu alla andmise määrus pärast 2008. aasta 15. juulit, ning teisi kriminaalmenetlusi üksnes vastavalt käesoleva seadustiku § 268<sup>1</sup> lõikes 2 ja 3 nimetatud eranditele.»;

2)seadust täiendatakse §-ga 2<sup>2</sup> järgmises sõnastuses:

**« § 2<sup>2</sup>. Kriminaalmenetluse seadustiku §-des 202 ja 203 nimetatud määruste avaldamine**

Kuni 2009. aasta 31. detsembrini väljastab prokuratuur teabenõude alusel kriminaalmenetluse seadustiku §-des 202 ja 203 nimetatud määrused § 408<sup>1</sup> lõikes 2–5 sätestatud nõudeid arvestades, asendades kahtlustatava nime ja isikuandmed initsiaalide või tähenärgiga.»

**§ 3. Seaduse jõustumine**

(1) Käesolev seadus jõustub 2008. aasta 15. juulil.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 3 ja 6 jõustuvad 2009. aasta 1. jaanuaril.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punkt 5 jõustub 2010. aasta 1. jaanuaril.

**Riigikogu aseesimees Jüri RATAS**